

A Régiók Bizottsága véleménye – A kreativitás és innováció európai éve (2009)

(2008/C 257/09)

A RÉGIÓK BIZOTTSÁGA

- üdvözlí az Európai Bizottságnak a kreativitás és innováció európai évére (2009) irányuló kezdeményezését. Az Európát a leginnovatívabb tudásalapú társadalommá alakítani szándékozó lisszaboni célok megvalósítása Európa kreatív potenciálján alapul,
- hangsúlyozza, hogy az európai városokban, régiókban és helyi szinten a kultúra, a kreativitás és az innováció a növekedés, a beruházások és az új munkahelyek fontos forrásának számít,
- hangsúlyozza a beiskolázás és az általános iskolai oktatás előtti korai készségfejlesztés különleges szerepét az alapvető kompetenciák fejlesztése szempontjából. Itt arra a tudásra, hozzáállásra és azokra a képességekre gondolunk, amelyek elősegítik, hogy az emberek sikeresen élhessenek és dolgozhassanak a modern európai társadalmakban, valamint további ismeretekre tehessenek szert,
- hangsúlyozza, hogy a kezdeményezés kitűnően csatlakoztatható a kultúrák közötti párbeszéd évéhez. A különböző európai évek témái közötti kapcsolat erősíti azt a célt, hogy a szóban forgó tevékenységekkel közép- és hosszú távú hatást érjünk el,
- tudomásul veszi, hogy az európai év megvalósításához nem áll rendelkezésre elkülönített költségvetési forrás. Ha a kreativitást az európai társadalmi fejlődés forrásaként értelmezzük, nem helyénvaló azt az oktatásra és kultúrára szűkíteni. A szakterületeken átnyúló gondolkodás új, kreatív megoldásokhoz vezet.

Előadó: Gerd HARMS (DE/PES), Brandenburg tartomány teljes jogú meghatalmazottja szövetségi és európai ügyekben, az állami kancellária államtitkára

Referenciaszöveg

Javaslat európai parlamenti és tanácsi határozatra a kreativitás és innováció európai évéről (2009)

COM(2008) 159 végleges – 2008/0064 (COD)

I. POLITIKAI AJÁNLÁSOK

A RÉGIÓK BIZOTTSÁGA

1. üdvözlí az Európai Bizottságnak a kreativitás és innováció európai évére (2009) irányuló kezdeményezését. A kreativitás, amelyet az európai bizottsági javaslat – helyesen – igen általánosan új megoldások találására való képességként értelmez az emberi tevékenység legkülönbözőbb területein, a technikai, kulturális és társadalmi innováció nélkülözhetetlen feltétele. Az Európát a leginnovatívabb tudásalapú társadalommá alakítani szándékozó lisszaboni célok megvalósítása Európa kreatív potenciálján alapul;

2. egyetért azzal, ahogyan az Európai Bizottság a kreativitás és innováció fejlesztésének alapfeltételeit elemzi. Hangsúlyozza egyben a beiskolázás és az általános iskolai oktatás előtti korai készségfejlesztés különleges szerepét az alapvető kompetenciák fejlesztése szempontjából. Itt arra a tudásra, hozzáállásra és azokra a képességekre gondolunk, amelyek elősegítik, hogy az emberek sikeresen élhessenek és dolgozhassanak a modern európai társadalmakban, valamint további ismeretekre teheszenek szert;

3. támogatja az Európai Bizottság nézetét, mely szerint az oktatás fontos szerepet játszik a kreativitás ösztönzésében, és úgy véli, hogy a kreativitás fontosságát nem szabad az óvodai készségfejlesztésre, illetve az első iskolaévekben nyújtott képzésre szűkíteni. A művészeti tárgyaknak az iskolai képzés teljes időtartama alatt meg kell őrizniük jelentőségüket. A kreativitást nem szabad az úgynevezett „kreatív tantárgyakra” korlátozni. A kreatív problémamegoldás és az innovatív gondolkodás képessége minden formális képzési folyamatnak részét kell hogy képezze. Az RB ennek vonatkozásában határozottan kiemeli a többnyelvűség jelentőségét;

4. hangsúlyozza, hogy a kiválóság és a csúcsteljesítmények támogatása mellett minden régióban mindenki számára a színvonalas képzést és szakképzést is biztosítani kell, ami az egyéni és társadalmi jólétnek, valamint a régiók innovációs képességének alapja;

5. hangsúlyozza, hogy az európai városokban, régiókban és helyi szinten a kultúra, a kreativitás és az innováció a növekedés, a beruházások és az új munkahelyek fontos forrásának számít. Az adott régió kreatív potenciáljának és innovációs képességének fejlesztése az európai és globális versenyben elért siker előfeltétele. A regionális és helyi önkormányzatok általában

felelősek az egész életen át tartó tanulás megszervezéséért, az aktív munkaerő-piaci politikáért, a regionális innovációs stratégiai kidolgozásáért, valamint az innovatív és kreatív gazdasági ágazatok támogatásáért;

6. ismételten hangsúlyozza a városoknak és régióknak az innovatív környezet kialakításában betöltött kiemelkedő szerepét. Fontosak a helyi innovációs politikák, a technológiai központok, a vállalatindítási támogatások, a tudományos parkok és a kockázati tőke;

7. utal rá, hogy ez nem csupán a kreatív és a tudásalapú modern iparágakra igaz. A modern társadalmak társadalmi, környezeti és gazdasági kihívásaira minden szinten kreatív megoldásokkal kell válaszolni;

8. határozottan üdvözlí, hogy az európai bizottsági jogszabályjavaslat külön méltatja a helyi és regionális önkormányzatok szerepét – kiemelve, hogy

- csak a közösségi, országos, regionális és helyi intézkedések összefogása révén lehet megfelelni a kreativitás és innováció éve feladatainak,

- bevonásuk révén a helyi és regionális önkormányzatoknak lehetőségük nyílik arra, hogy az európai év keretében sikereibben és hatásosabban alakítsák ki tevékenységeiket,

- közreműködésük gazdagítja a tervezett intézkedések európai és országos szintű megvalósítását;

9. szintén így vélekedik, és kiáll a helyi és regionális önkormányzatoknak a kreativitás és innováció európai évében való széles körű részvétele mellett;

A kezdeményezés részletes értékelése

10. támogatja a kreativitás és innováció európai évének céljait (2. cikk). A célok átfogó megközelítése lehetővé teszi, hogy Európa kreatív potenciáljának fejlesztését és hasznosítását átfogóan értelmezzük, és ne szűkítsük kizárólag művészeti és művészi szempontokra. Utal rá, hogy a kreativitás és innováció európai évében mindenekelőtt az egész életen át tartó tanulás intézményei, valamint a kulturális, gazdasági, tudományos és civil intézmények és szereplők közötti átfogó tevékenységeket kell támogatni és kiemelni. Ezen túlmenően, a reprodukción és magoláson alapuló tanulással szemben ösztönözni kell az ismeretek kutatásán és fejlesztésén alapuló kreatív tanulást.

11. hangsúlyozza, hogy a kezdeményezés kitűnően csatlakoztatható a kultúrák közötti párbeszéd évéhez. A különböző európai évek témái közötti kapcsolat erősíti azt a célt, hogy a szóban forgó tevékenységekkel közép- és hosszú távú hatást érjünk el. A kultúrák közötti párbeszéd évével kapcsolatos tevékenységek egy nyitottabb, toleránsabb és rugalmasabb európai társadalom megvalósítására irányulnak, és szoros összefüggésben állnak a kreativitással és innovációval. Az eltérő kulturális kifejezőmódokkal és irányokkal való foglalkozás és találkozás kifejezetten alkalmas arra, hogy ösztönözze a kreativitást, és régi kérdéseket új megvilágításba helyezzen;

12. tudomásul veszi, hogy az Európai Bizottság javaslatában különösen azokra a követelményekre hivatkozik, amelyeket az Európai Parlament és a Tanács fogalmazott meg az egész életen át tartó tanulás kulcskompetenciáival kapcsolatban. Az RB utal a szóban forgó ajánlásról szóló véleményére ⁽¹⁾, amelyben a matematikai és természettudományi képességek kiemelt jelentőségét hangsúlyozta. Az RB kiemelte továbbá annak jelentőségét, hogy a nők az egész életen át tartó tanulás eszközei révén támogatást kapjanak ezeken a területeken. Az európai társadalmak a jövőben még nagyobb mértékben rá lesznek utalva arra, hogy a fiatalokat – különösen a fiatal nőket – megnyerjék a tudományos-technikai és mérnöki tanulmányok és szakmák számára;

13. megjegyzi, hogy a „pályafutás – társadalom – magasabb fokú képzettség” hármasa fontos alapját képezi az innovációnak és a növekedésnek, mind helyi, mind pedig regionális szinten. Ezenkívül olyan befogadó infrastruktúrára és megkülönböztetésmentes légkörre van szükség, amely az aktív polgári magatartás, illetve a közös felelősségvállalás ösztönözése révén biztosítja a társadalmi kohéziót és a fenntartható fejlődést;

14. színvonalasabb oktatás és képzés mellett száll síkra annak érdekében, hogy a maximumot lehessen kihozni a legnagyobb európai tőkéből, azaz magukból a fiatalokból. Ehhez kiemelt szerepet kell biztosítani a műszaki tanulmányoknak, hogy ezáltal is ösztönzést kapjon az európai kutatás, fejlesztés és innováció, mindazonáltal ügyelni kell az emberi értékek közvetítésére, illetve egyéb megfelelő értékek elsajátítására is, és különösen fontos, hogy az oktatási rendszerek kellő figyelmet fordítsanak az európai kultúra és történelem tanítására;

15. már több ízben felhívta a figyelmet arra, milyen fontos, hogy ösztönzést kapjon a kutatás, a fiatal tudósok képzése, a tudósok mobilitásának támogatása és az európai szintű tudományos együttműködés pártfogása. A kutatásbarát légkör kialakítása, valamint a szabadalmak ösztönzése és hatékony védelme előmozdítja a társadalomban és gazdaságban végbemenő innovatív folyamatokat;

16. hangsúlyozza a szellemi tulajdon védelmét szolgáló szabványok és oltalmi jogok létrehozásának szükségességét, valamint a szellemi tulajdon kezelését szabályozó európai charta kifejlesztését;

17. ebben az összefüggésben hangsúlyozza, hogy a strukturális alapok – különösen az Európai Regionális Fejlesztési Alap – rendkívül fontosak annak támogatása szempontjából, hogy az új tudományos ismereteket innovatív termékekre és eljárásokra váltsák;

18. sajnálatát fejezi ki amiatt, hogy a kezdeményezést csak most terjesztették elő. A rövid előkészítési idő veszélyezteti az európai év sikerét. Ezért igen fontos, hogy az Európai Bizottság mostantól mindent megtegyen annak érdekében, hogy minél több partner részt vegyen a folyamatban;

19. kiemeli az audiovizuális média különleges szerepét a kreatív környezet kialakításában. A tehetséggondozás, a kiváló képzési intézmények és a médiagazdaság közötti kapcsolatok Európa számos régiójában sikeres gazdasági klaszterek kialakulásához vezetnek. A kreativitás és innováció évének keretében hangsúlyozottan méltatni kellene ezeket a folyamatokat;

20. sajnálatát fejezi ki amiatt, hogy az európai bizottsági javaslat nem merít az európai mobilitási programok sokrétű lehetőségeiből. A szakképzési mobilitás, az európai régiók közötti csereprogramok tapasztalata igen nagy mértékben elősegíti a fiatalok innovatív potenciáljának felszabadítását;

21. amiatt is kifejezi sajnálatát, hogy a javaslat nem irányozza elő a kezdeményezés sikerének felülvizsgálatát, és a célok elérésének feltételeit sem fogalmazza meg;

22. úgy véli, hogy a kreativitás és innováció európai éve csak akkor lehet sikeres, ha az Európai Bizottság összességében vállalja ezt a feladatot, és minden főigazgatóság kiaknázza a lehetőségeket. Ezen túlmenően a tagállamok, városok, régiók és helyi önkormányzatok határozott támogatására van szükség. Ezért az RB arra szólít fel, hogy az oktatáspolitikai mellett más szakpolitikák is aktív szerepet kapjanak az európai év kialakításában;

23. felhívja a figyelmet arra, hogy a kreativitás és innováció ösztönzése számos regionális és helyi fejlesztési koncepció részét képezi. El kell kerülni, hogy a kreativitás és innováció európai éve a megvalósítás során azt a benyomást keltse, mintha az imént említett erőforrásokat kizárólag az európai bizottsági kezdeményezések révén kellene feltárni. Az európai év során éppen, hogy ki kellene emelni a sikeres városi, regionális és tagállami kezdeményezéseket, és támogatni kellene a legjobb gyakorlatok példáinak terjesztését. Az európai bizottsági kezdeményezések mindegyikénél tiszteletben kell tartani a szubszidiaritás elvét;

24. utal a helyi és regionális önkormányzatok, valamint a civil szervezetek sokoldalú tapasztalataira, amelyek például a települési és regionális politika és az RB által rendezett „Open

⁽¹⁾ CdR 31/2006 fin.

Days” keretében zajló tevékenységekben jutnak kifejezésre. Ezek a tapasztalatok a kreativitás és innováció fejlesztésének és támogatásának különböző útjaira hívják fel a figyelmet, melyek európai városainkat és régióinkat jellemzik;

25. tudomásul veszi, hogy az európai év megvalósításához nem áll rendelkezésre elkülönített költségvetési forrás. Az európai bizottsági javaslat a tevékenységek finanszírozásának kérdésével kapcsolatban csak az egész életen át tartó tanulást ösztönző programról (2007–2013), valamint a Kultúra programról (2007–2013) tesz említést. A kreativitás és innováció már említett kérdései azonban messze túllépnek ezeken a programokon. Foglalkozni kellene mindenekelőtt a tudományok területével, a gazdaság és a tudomány együttműködésével, az európai mobilitás területével, a vidéki területek fejlesztésének kérdésével, a szociálpolitikával, de egyéb kérdésekkel is. Ha a kreativitást az európai társadalmi fejlődés forrásaként értelmezzük, nem helyénvaló azt az oktatásra és kultúrára szűkíteni.

A szakterületeken átnyúló gondolkodás új, kreatív megoldásokhoz vezet;

26. a javaslat 4.4. pontjában az Európai Bizottság „az európai év témáiról szóló kommunikációs tevékenységek újraorientálásáról” beszél. Az intézkedések leírásakor erre az újraorientálásra nem tér ki bővebben. Az RB szerint a szóban forgó intézkedéseket össze kell hangolni a közösségi, országos, regionális és helyi szint között;

27. felajánlja az Európai Bizottságnak támogatását és együttműködését a kreativitás és innováció európai évének megvalósításában. A városok, régiók és helyi önkormányzatok e terv természetes partnerei – és ezeken a szinteken születik a kreatív megoldások zöme. Az RB elvárja, hogy az Európai Bizottság teljes mértékben vonja be a tevékenységekbe, valamint idejében és kimerítően tájékoztassa az összes tevékenységről.

II. MÓDOSÍTÁSOKRA VONATKOZÓ AJÁNLÁSOK

1. módosítás

2. cikk (1) bekezdés

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
A kreativitás és innováció európai évének átfogó célja, hogy támogassa a tagállamok abbéli erőfeszítéseit, hogy az egész életen át tartó tanuláson keresztül előmozdítsák a kreativitást, az innováció hajtóerejeként, valamint a személyes, szakmai, vállalkozói és szociális kompetenciák fejlesztésének kulcsfontosságú tényezőjeként.	A kreativitás és innováció európai évének átfogó célja, hogy támogassa a tagállamok, valamint a helyi és regionális önkormányzatok abbéli erőfeszítéseit, hogy az egész életen át tartó tanuláson keresztül előmozdítsák a kreativitást, az innováció hajtóerejeként, valamint a személyes, szakmai, vállalkozói és szociális kompetenciák fejlesztésének kulcsfontosságú tényezőjeként.

Indokolás

Igaz, hogy a tagállamok az Európai Bizottság kapcsolattartói, a szóban forgó területen azonban olyan lényeges kérdésekről is szó van, amelyek közvetlenül a helyi és regionális önkormányzatok hatáskörébe tartoznak.

2. módosítás

3. cikk (2) bekezdés

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
A Bizottság vagy a tagállamok a Közösség által a 6. cikk szerint társfinanszírozott tevékenységek mellett egyéb tevékenységeket is alkalmasnak tekinthetnek az európai év céljaihoz való hozzájáruláshoz, és megengedhetik az európai év nevének használatát e tevékenységek népszerűsítése során, amennyiben azok valóban hozzájárulnak a 2. cikkben kitűzött célok eléréséhez.	A Bizottság, vagy a tagállamok <u>vagy a helyi és regionális önkormányzatok</u> a Közösség által a 6. cikk szerint társfinanszírozott tevékenységek mellett egyéb tevékenységeket is alkalmasnak tekinthetnek az európai év céljaihoz való hozzájáruláshoz, és megengedhetik az európai év nevének használatát e tevékenységek népszerűsítése során, amennyiben azok valóban hozzájárulnak a 2. cikkben kitűzött célok eléréséhez. <u>További nem kormányzati szereplőket is arra kell biztatni, hogy a célkitűzések keretében részt vegyenek az európai év tevékenységeiben.</u>

Indokolás

Az „európai év” név használatát nem szabad a tagállamokra korlátozni. Fontos, hogy az európai évet számos, ebben az összefüggésben elkötelezett szereplő töltsen meg tartalommal.

3. módosítás

5. cikk

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
A Bizottság üléseket hív össze a nemzeti koordinátorokkal, hogy a kreativitás és innováció európai évének végrehajtását európai szinten összehangolják, és információt cseréljenek az európai év nemzeti szintű végrehajtásáról.	A Bizottság üléseket hív össze a nemzeti koordinátorokkal, hogy a kreativitás és innováció európai évének végrehajtását európai szinten összehangolják, és információt cseréljenek az európai év nemzeti szintű végrehajtásáról. <u>Ezekre az ülésekre meghívják a Régiók Bizottsága és az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság képviselőit.</u>

Indokolás

Csak az RB és az EGSZB részvétele révén biztosítható a helyi és regionális önkormányzatok érdekeinek és hozzájárulásának rendszeres és kompetens figyelembevétele.

Kelt Brüsszelben, 2008. június 19-én.

a Régiók Bizottsága
elnöke

Luc VAN DEN BRANDE